

ԱՅՍ ՄՅՈՒՆԱԿԻ ՄԱՐԳԸ

ISBN 978-9939-76-980-6

Բնագրի վերնագիրը՝

Bu Köşede ki Adam

Մատենաշար Բ-ն կազմնց

Քարին Քարաքաղցրն

Քուրբերենից թարգմաննց

Նարինն Քաղկաթանը

Խմբագիր՝

Լիզա Ճաղարյան

Մատենաշարի մնալորում՝

«Միրա» ընկերություն, Ռաուֆ Քյոսեմին

Կազմի մնալորում՝

Մերա Դինք

Էջաղում՝

Մելին Համզազյու

Տպագրիչ է

«Գրքի ինստիտուտ»

մշակութային հաստատվական

կազմակերպությունը

Երևան, դեկտեմբեր, 2022 թ.

© Հրատես Դինք հիմնարկ հրատարակչություն

info@hrantdink.org

www.hrantdink.org

Գիրքը հրատարակվել է Հվիղիայի միջազգային զարգացման գործակալության (Sida), Ուլոֆ Պալմե միջազգային կենտրոնի, Հվիցարիայի արտաքին գործերի դաշնային դեպարտամենտի և Քրեստ հիմնադրամի աջակցությամբ: Գրքի թվետադակության համար պատասխանատվությունը կրում է թացառապես Հրատես Դինք հիմնարկը: Գրքում տեղ գտած մտքերը չեն արտահայտում Հվիղիայի միջազգային զարգացման գործակալության, Ուլոֆ Պալմե միջազգային կենտրոնի, Հվիցարիայի արտաքին գործերի դաշնային դեպարտամենտի և Քրեստ հիմնադրամի պաշտոնական տեսակետները:

ՀՐԱՆՈՒ ԳԻՆԻՔ ԶԻՄՆԱՐԿ

Հրանտ Գինք հիմնարկը ստեղծվել է 2007 թվականի մեծ ռոբոտագրությունից հետո՝ նման դեպքերը կանխարգելելու, Հրանտ Գինքի՝ ավելի արդար ու ազատ աշխարհ կերտելու միտված նրազանքները իրականացնելու, նրա խոսքը և ոգին ապրեցնելու համար: Հիմնարկի հիմնարար սկզբունքը ժողովրդավարության և մարդու իրավունքների հանրնդիանոր պաշտպանությունն է՝ անկախ էթնիկական, կրոնական, մշակութային և գենդերային տարբերություններից:

Հիմնարկը ձգտում է այնպիսի հասարակարգի կերտմանը, որտեղ մարդն ունի ազատ խոսքի իրավունք, որտեղ գոյատևում և խթանվում, պահպանվում և զարգացվում են բոլոր տարբերությունները: Հիմնարկը գործում է համուն այնպիսի աշխարհի և այնպիսի Ֆորքիայի, որտեղ ոչ թե հողը, այլ մարդն է արժեք, որտեղ անցյալին և ներկային նայելիս առաջնայինը խելոճն է: Որպես Հրանտ Գինք հիմնարկ՝ «դատը, համուն որի ապրում ենք», այնպիսի ապագա է խոստանում, որտեղ գերակշռում են երկխոսությունը, համերաշխությունն ու ապրումակցումը:

ԷՐԱՆՏ ԴԻՆՔ

Մեկը է 1954 թ. սեպտեմբերի 15-ին Մալաթիայում: Ընտանիքը 1961-ին գաղթել է Մաամբու: Իր երկու եղբայրների հետ նա ապաստանել է Գեդիքիաչայի հայկական բողոքական եկեղեցու մանկատանը: Տարրական կրթությունն ստացել է Իֆեդիդիլիի հայկական բողոքական տարրական դպրոցում, իսկ ամառներն անցկացրել դպրոցի՝ Քուզայում գտնվող մանկական ճամբարում: Միջնակարգ կրթությունն ստացել է Քոնստանդի Քեջլիյան դպրոցում, ավագ դպրոցական տարիքում ուսուցչ շարունակել է Ուզդուդարի Մարք Խուչ Գյուրեվանքի գիշերօթիկում: Ամռանացի է իր հետ եղջ մանկատանը մեծացած՝ Վարդիի հայկական աշիրերից Ռաքել Յադրասանի հետ: Ունի երեք զավակ:

Բարձրագույն կրթություն է ստացել Մաամբուի համալսարանի կենդանաբանության և փիլիսոփայության ֆակուլտետներում: Վեջ հետ դեկավարել է Քոնստանդի հայկական մանկական ճամբարը, որտեղ ապաստանում էին իրենց պես Անատոլիայից եկած որբ կամ աղքատ հայ երեխաները: 1936 թ. հայտարարագրի հիման վրա 1984-ին կայացված դատավճռով ճամբարը թունաքայտվելից հոգուտ պետություն: Այդ ընթացքում շրանտ Դիլքն իր քաղաքական հայացքների պատճառով երեք անգամ մերքսկավել և կալանավորվել է:

1990-ականներին բեջազել է Մաամբուի հայկական «Մարմարա» օրաթերթին: 1996-ին հիմնել է «Ալիու» շաբաթաթերթը: «Ալիու»-ը դարձավ Քուրջիայի Հանրապետության հիմնումից հետո հրատարակված առաջին հայերեն-թուրքերեն երկլեզու թերթը: Քերթի հիմնական նպատակն էր՝ աջակցել Քուրջիայի հայ համայնքի մայրնի լեզվին չտիրապետող հատվածին, բարձրանային Քուրջիայի հայերի խեղիքների մասին ու ստանալ լայն հասարակության աջակցությունը, միաժամանակ՝ Քոնստանդի հասարակությանը ներկայացնել հայկական սլավոցքն ու պատմությունը: Ընդդիմադիր մականակությունը աչքի ընկնող «Ալիու»-ը ըննադատում էր Քուրջիայի հայկական համայնքի ինքնամիտի կրանը՝ առաջարկելով այլընտրանքային հասարակական նախագծեր:

Շրանտ Դիլքը սյունակներ է վարել «Յնի Բիկրլ» և «Բիլդզուն» թերթերում: Նա սկսում էր, որ Քոնստանդի և Նախատանի միջև պետք է բարեփոխական հարաբերություններ գաղթացնել, աջակցում էր Քուրջիայի ժողովրդավարացման գործընթացին և գանկանում էր, որ 1915 թ. կատարվածը ըննարկվի երկու ժողովուրդների պատիվը հարգող, սրտացավ մտեկյանով: 2004 թ. նեխիտակած մի հոդվածի պատճառով Քոնստանդի ՋՈՒ գլխավոր շտաբը նրան խտտորեն գզուշացրեց, երա դեմ նաև դատական գործ հարուցվեց «քուրջակաությունը նկատառացի» մեղադրանքով: Ու չնայած վորձազիտական ներակազությունը մեղադրանքը ներքվեց, դատավերն, պետանանայնիվ, Դիլքին դատապարտեց վեց ամիս ազատազուլման, իսկ մամտը երա դեմ ակտիվ քիրախային սաղալ սկսեց: 2007 թ. հունվարի 19-ին շրանտ Դիլքը սպանվեց՝ ծոծրակին տաղալ գեղատելով: Դիլքի ազատության աղթիվ հարուցված լքեակական գործի ընտությունը մինչ օրս շարունակվում է՝ իր ընթացքով խոթիդանելով Քուրջիայում սաղալարության համար մղվող ընդհանրական սաղալարը: